

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:30 uur d.d. 23 mei – 12:30 uur d.d. 24 mei

5.1.2e Directie Communicatie VWS

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders GGD's Fysiotherapeuten 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Burgemeesters en Veiligheidsregio's Mensen die zich vanaf 1 juni willen laten testen

Samenvatting

- In de afgelopen 24 uur is het relatief rustig in de media rondom VWS gerelateerd coronanieuws. Ook dit weekend blijft er aandacht voor de 'gedragscompenent' van de coronacrisis. Daarnaast is er aandacht voor de lange termijn gevolgen van de coronacrisis, zoals het Nederlandse plan voor een Europees noodfonds (samen met Oostenrijk, Zweden en Denemarken, ook wel de 'vrekkelijke vier' genoemd), de nood op de woningmarkt en de zorgen bij diverse ondernemers rondom hun voortbestaan in het 'nieuwe normaal'.
- Blijvende aandacht voor de vraag of Nederlanders op vakantie kunnen in het buitenland. Tevens is er aandacht voor het gedrag van Nederlanders wanneer zij vakantie in eigen land vieren. Houdt iedereen zich wel aan de regels en wordt het niet te druk bij recreatieplassen en horeca? Burgemeester Depla (Breda) en staatssecretaris Mona Keijzer roepen mensen in Op1 op om eens verder te kijken dan de bekende plekken in de grote steden, maar juist naar rustigere, minder populaire plekken te reizen. Burgemeester Depla: "We hebben 'ruimtemakers' nodig en geen 'druktmakers'".
- NOS meldt dat er vanaf 1 juni 'massaal getest kan worden'. Het avondjournaal van de NOS stelt: "Vanaf 1 juni, in het hele land, coronatesten voor iedereen met klachten." Volgens de GGD wordt het streven van het ministerie, om vanaf die datum te kunnen testen, gehaald. NU.nl schrijft dat ondanks de voldoende testcapaciteit, het afhangt van het plan van de GGD's of het ook daadwerkelijk gaat gebeuren. GGD Rotterdam verwacht een grote toename en schaaft het proces momenteel op. "We verwachten dat we het aankunnen, maar de praktijk moet dat uitmaken". Op de social media kanalen van minister Van Rijn vraagt men zich af of deze coronatesten anoniem zijn.
- EenVandaag heeft aandacht voor de kritiek van fysiotherapeuten op de voorwaarden die verzekeraars stellen aan de coronasteun. KNGF-voorzitter Guido van Woerkom: "Wij willen dat de zorgverzekeraars ruim omgaan met de schijnende situaties die in de uitvoering van deze regeling zit, en dat ze onmiddellijk stoppen met nieuwe regels voor 2021. Waardoor de sector rust krijgt en vanuit deze periode een goede herstart kan maken".

Karakterisering berichtgeving

- NOS: "Vanaf 1 juni, in het hele land, coronatesten voor iedereen met klachten."
- Aandacht in de liveblogs en journalen voor besmettingen in Duitsland (na restaurant- en kerkbezoek). Doordat een groep is besmet na een restaurantbezoek rijst de vraag welk effect dit heeft op het Nederlandse beleid. Hoogleraar Infectiepreventie Andreas Voss vindt dat we ons niet moeten laten leiden door deze individuele gevallen.
- Media en middagjournalen besteden aandacht aan de voorpagina van The New York Times waarin bijna duizend namen van Amerikanen die zijn overleden aan het coronavirus, te lezen zijn.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)
Slachtoffersaantallen

- Het aantal coronapatiënten op de IC is met 25 afgenomen naar 227. De huidige daling ligt volgens voorzitter Ernst Kuipers (LNAZ) in de lijn der verwachting. "Het aantal nieuwe COVID-ic-opnames per dag is momenteel erg laag. Daarmee krijgen we steeds meer ruimte voor het hervatten van de andere zorg." Het aantal reguliere patiënten op de ic neemt wel toe. Er liggen nu 505 patiënten zonder coronaklachten op de ic, 24 meer dan gisteren. Op de gewone verpleegafdelingen in Nederlandse ziekenhuizen zijn nog 811 Covid-patiënten opgenomen, 52 minder dan gisteren.

- In Duitsland zijn zeventig mensen uit voorzorg in quarantaine gegaan na een bezoek aan een restaurant in Leer (noordwest Duitsland). Tijdens een restaurantbezoek zouden op zijn minst elf personen besmet zijn geraakt. De infecties houden waarschijnlijk verband met een bezoek aan een restaurant. Nedersaksen was een van de eerste deelstaten waar restaurants en cafés sinds 11 mei mochten heropenen. Uit latere berichtgeving zou blijken dat de gasten aanwezig waren op besloten heropeningsfeest en zich waarschijnlijk niet aan de maatregelen hebben gehouden. Volgens de eigenaar ging werd de heropening 'getest' en hield iedereen zich wel aan de regels.
- In het Duitse Frankfurt zijn ruim 40 bezoekers besmet geraakt na het bezoeken van een kerkdienst op 10 mei.
- Na dertig dagen zonder nieuwe registraties is op Curaçao zaterdag een nieuwe coronabesmetting geregistreerd. Het gaat om iemand die uit het buitenland is gekomen en in quarantaine zit.
- Na een dag zonder nieuwe besmettingen zijn in China drie nieuwe gevallen gemeld, aldus The China Daily.

Identiteiten

- Een 107-jarige Iraanse vrouw zou zijn genezen van het coronavirus, meldt het Iraanse persbureau Fars.

Oorzaken

- Het virologie-instituut in Wuhan ontkent opnieuw dat het verantwoordelijk is voor de uitbraak van het coronavirus. Dat het virus ontsnapt zou zijn uit het instituut is een "puur verzinsel", aldus directrice Wanganyi in een interview met de Chinese staatszender CGTN. "We kenden dit virus niet voor de uitbraak, dus hoe kon het uit ons laboratorium ontsnappen?" Eerder beschuldigde de Amerikaanse president Trump het laboratorium voor het verspreiden van het virus.

Scenario's

- Uit een Chinese studie, die is gepubliceerd in medisch tijdschrift The Lancet blijkt dat een eerste test van een mogelijk vaccin op ruim honderd mensen uit Wuhan veelbelovend is. Het vaccin, Ad5-nCoV genaamd, wordt ontwikkeld door het Chinese bedrijf CanSino Biologics. Het was een van de eerste coronavaccins die in maart in een vroeg stadium bij mensen werden getest. Van de proefpersonen die een lage of middelhoge dosis kregen, ontwikkelde de helft antistoffen die het virus uitschakelen. In de groep met een hoge dosis was dat driekwart.
- Thaise wetenschappers zijn begonnen met het testen van een coronavaccin op apen na succesvolle proeven met muizen. Thailand hoopt in september de eerste positieve resultaten van de tests op primaten te kunnen melden.

Informatiebehoefte

Welke informatievragen leven er bij getroffen?

- Op de social media kanalen van minister De Jonge worden geen specifieke vragen gesteld. Wel zijn er discussies waarin de minister wordt getagd. Hierin wordt o.a. opgeroepen om ook contacten van iemand met corona, zonder symptomen te testen. Ook vinden mensen dat de overheid instellingen in de verstandelijk gehandicaptenzorg moet verplichten om de bezoekersregeling op te starten of verder te versoepelen. De discussie rondom hydroxychloroquine en complottheorieën blijft.
- Op de social media kanalen van minister Van Rijn komt de vraag binnen of een coronatest op naam of anoniem is. Verder uiten mensen hun zorgen dat testen niet zou helpen tegen een nieuwe uitbraak.
- Op de corporate kanalen van VWS, vragen mensen zich af wat de symptomen van corona kunnen zijn en waar sommige branches open mogen en andere nog gesloten zijn. Mensen uiten hun zorgen over de agressie waar boas mee te maken krijgen, dat de overheid zelf mondkapjes moet verzorgen en dat het RIVM onduidelijk is over bronnen en cijfers.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

Testcapaciteit GGD per 1 juni

- NOS schrijft dat het streven van het ministerie om per 1 juni te beginnen met het testen van iedereen met coronaklachten, volgens de GGD wordt gehaald. "De eerste tests zullen op 1 juni, Tweede Pinksterdag, worden afgenomen", zegt Sjaak de Gouw, GGD-directeur en portefeuillehouder infectieziektebestrijding tegen de NOS. Vanaf dat moment kunnen er dagelijks 30.000 tests worden afgenomen. Of je zo'n test ook echt nodig hebt, bepaal je straks zelf. Met zelfs de minste klachten van verkoudheid of koorts kan je al voor een test naar de GGD. De Gouw zegt wel dat het geen zin heeft om te komen als je geen enkele klachten

hebt. Als het heel druk wordt, kan het volgens De Gouw voorkomen dat iemand een dag moet wachten om getest te worden.

- NU.nl meldt na het bericht van de NOS dat er volgens de GGD voldoende testcapaciteit is om per 1 juni grote aantallen mensen te testen op het coronavirus. 'Of dat ook gaat gebeuren, hangt af van het plan van aanpak dat de GGD's ontwikkelen in samenspraak met het ministerie van Volksgezondheid'.
- GGD Rotterdam verwacht een grote toename en schaaft het proces momenteel op. "We verwachten dat we het aankunnen, maar de praktijk moet dat uitmaken"

App

- NU.nl legt uit hoe de technologie van Apple en Google werkt. 'Het idee is dat smartphones continu een bluetoothsignaal uitzenden. In dat signaal zit een code, een aantal willekeurige nummers. Telefoons ontvangen de code van telefoons die in de buurt zijn en slaan deze op. Op die manier moet er een logboek gaan ontstaan van andere smartphones die in de buurt zijn geweest. [...] Volgens Apple en Google biedt bluetooth mogelijkheden die de privacy en het vertrouwen in de apps beter kunnen waarborgen. Zo registreert bluetooth alleen dat mogelijk contact heeft plaatsgevonden, maar niet waar dat gebeurde. Apple en Google hebben daarnaast eisen opgesteld waar apps aan moeten voldoen als ze gebruik willen maken van de technologie. Apps die wel gebruikmaken van locatiegegevens, krijgen geen toegang tot de techniek. Daarnaast mogen de apps alleen worden gebruikt voor de uitbraak van het virus. De apps mogen bijvoorbeeld niet gebruikt worden om advertenties te verspreiden'. Apple en Google geven aan dat het gebruik van deze technologie vrijwillig is, gebruikers kunnen het zelf in- en uitschakelen.

Buitenland

- De Spaanse regering heeft enkele versoepelingen aangekondigd. Zo zijn toeristen vanaf begin juli weer welkom, en mogen de clubs in de twee hoogste afdelingen van Spanje vanaf 8 juni weer zonder beperkingen trainen en voetballen.
- In Australië hebben 6 miljoen mensen een corona-app op hun telefoon geïnstalleerd. Volgens de Australische regering is de app effectief als minstens 40 procent van de bevolking de app installeert. Er zijn naar schatting 17 miljoen mobiele telefoons in Australië.

Overig

- NU.nl vertelt in een video aan welke eisen een mondkapje moet doen in het openbaar vervoer.
- RTL Nieuws legt in een video uit wat het coronavirus doet in het lichaam. Daarbij vertellen zij dat naast longklachten en trombose, bij veel coronapatiënten op de ic nog een opmerkelijk ziektebeeld wordt ontdekt: een op hol geslagen immuunsysteem. Waarbij het immuunsysteem niet alleen gevaarlijke, maar ook gezonde cellen aanvallen en hierbij andere organen kunnen worden beschadigd.
- FC Utrecht heeft een akkoord bereikt met de spelersgroep over een tijdelijke salarisverlaging. De technische staf en directie van de eredivisieclub besloten zich solidair te verklaren en het voorbeeld van de voetballers te volgen.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)

- De GGD Brabant-Zuidoost is zaterdag begonnen met uitvoeren van coronatests bij mensen die afgelopen tijd werkzaam waren bij een varkensslachthuis in Helmond. Het gaat om circa vijftig mensen, onder wie NVWA-dierenartsen en hun assistenten van de Kwaliteitskeuring Dierlijke Sector (KDS). Twee op deze locatie in Helmond werkzame keurmeesters en een dierenarts van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) werden eerder positief getest op Covid-19.
- Actievoerders van de groep 'Demonstratie van het Volk' hebben in Eindhoven gedemonstreerd tegen de lockdown. Ondanks dat er meer mensen aanwezig waren dan vooraf was gemeld, een demonstrant werd opgepakt en de demonstratie eerder werd afgesloten, was het volgens de gemeente Eindhoven 'redelijk goed en rustig verlopen'. De demonstratie is een opmaat naar een grotere manifestatie tegen de lockdown op 30 mei in Den Haag.
- NOS besteedt aandacht aan hoe moslims in tijden van corona het Suikerfeest vieren. Vanwege het coronavirus mogen zij niet samenkomen en is een ochtendgebed in de moskee niet mogelijk. De Blauwe Moskee in Amsterdam is daarop een uitzondering. Zij mochten 30 mensen uitnodigen voor een ochtendgebed. "Het is heel lastig, wie nodig je dan uit? Wij zijn de mensen die in de vitale beroepen, zoals

in de zorg, hebben gewerkt enorm dankbaar en daarom hebben wij 30 mensen die in die frontlinie staan uitgenodigd om vandaag met ons het gebed te verrichten”.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Volgen zij onze gedragsadviezen (handelingsperspectieven) op?

- In Apeldoorn zijn bezoekers van de binnenstad en warenmarkt zaterdag opgeroepen om naar huis te gaan. Volgens burgemeester Ton Heerts is het te druk en daarmee vanwege corona te gevaarlijk.
- NU.nl meldt dat het zaterdag vooral bij de milieustraten erg druk was. In Rijswijk moesten door de drukke verkeersregelaar worden ingezet.

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- De Vereniging Afvalbedrijven roept op om niet naar een milieustraat te komen als dat niet per se hoeft.
- Burgemeester Depla (Breda) roept inwoners op mooie, maar onbekende plekken in en om de stad te delen via social media. Depla hoopt hiermee de drukte in de binnenstad en recreatiegebieden te voorkomen.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- EenVandaag heeft aandacht voor de kritiek van fysiotherapeuten op de voorwaarden die verzekeraars stellen aan de coronasteun. KNGF-voorzitter Guido van Woerkom is te gast in de studio: “Ik denk dat zorgverzekeraars echt goede bedoelingen hebben, alleen de uitwerking van de regeling en de complexiteit daarvan, geeft aan dat het werkveld van de zorgverzekeraars ver afstaat van het werkveld van de fysiotherapeuten.” Op de vraag ‘Wat willen jullie van de verzekeraars?’ Antwoordt Van Woerkom: “Wij willen dat de zorgverzekeraars ruim omgaan met de schijnende situaties die in de uitvoering van deze regeling zit, en dat ze onmiddellijk stoppen met nieuwe regels voor 2021 waardoor de sector rust kan krijgen en vanuit deze periode een goede herstart kan maken”.
- Hoogleraar Infectiepreventie Andreas Voss (Radboud Universiteit) zegt in Op1 dat hij dit jaar nog geen vaccin verwacht omdat het ontwikkelen daarvan ingewikkeld en intensief is. “Het moet werken, het moet mensen beschermen en het moet veilig zijn. En dat laatste is het grootste probleem.” Daarnaast geeft hij aan dat vaccins op gezonde mensen worden getest in plaats van op zieke mensen, daarom staat de veiligheid voorop.

Hoe wordt er naar de overheid gekeken?

Trends in vertrouwen in de overheid

- Fred Teeven, te gast in WNL op Zondag, zou zich niet zo snel laten testen wanneer hij een kuche heeft. Dat alle Nederlanders met klachten zich kunnen laten testen noemt hij een goede en snelle manier. Over het testen en de persoonlijke beschermingsmiddelen zegt Teeven dat het achteraf gezien wel sneller geregeld had kunnen worden. “Maar achteraf commentaar leveren is natuurlijk altijd veel makkelijker dan vooraf, Nederland heeft het nog niet zo slecht gedaan”.

Trends in vertrouwen in maatregelen

- Burgemeester Depla denkt dat het bieden van alternatieve recreatiegebieden in de stad ‘zoden aan de dijk’ zet. “Het is een bewuste keuze om het anders te doen door niet alleen vermanend toe te spreken en de knoet eroverheen te halen, maar ook te stimuleren. De meeste mensen voelen heus wel de urgentie en gedragen zich verantwoordelijk. Tegelijkertijd ga je de 185.000 mensen die hier wonen niet de komende twee jaar binnen houden. Zeker niet het kwart van onze inwoners dat geen tuin heeft. Die vragen zich af: waar moet ik heen? Daar proberen we ze bij te helpen. [...] De meeste mensen die naar buiten willen, hebben helemaal geen zin in drukte. Niemand wil ziek worden of anderen besmetten. Maar we moeten onze inwoners wel een handelingsperspectief bieden. Ik vind die aanpak logisch. [...] Met boa’s en een noodverordening alleen gaan we het niet redden.”